

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

na východě. Dodnes znatelné umístění dalšího topeniště na západní straně je až druhotné a nelze vyloučit, že vzniklo až po zániku východního topeniště. Nečetná keramika z podlahových úrovní pochází z 19.–20. století. Ani v prostoru dvora jižně od fíkovny se nenacházela žádná starší úprava terénu. Pouze bylo zřejmé, že původní nezpevněný terén se nacházel cca 15 cm níže než dnešní povrch.

Výzkum přispěl k pochopení vývoje zdejší renesanční zahrady a jejích staveb. Detailnější informace jistě přinese plánovaná rekonstrukce celého areálu.

Miroslav Dejmal, Michala Příbylová

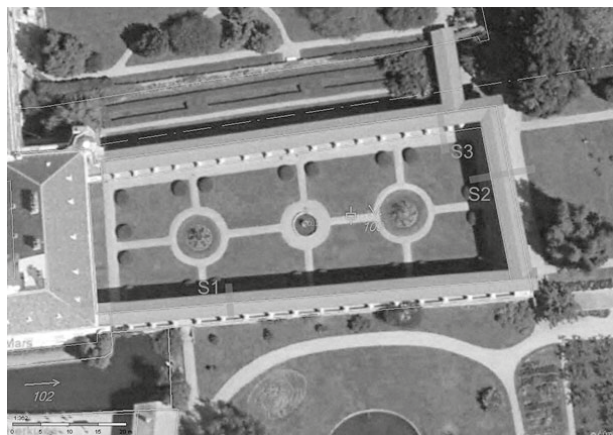
Literatura

Příbylová, M., Vágner, M. 2016: *A098/2016 Zámek Lysice – zahrady. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu.* Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, z. ú.

Vágner, M. 2017: *Geofyzikální průzkum – Georadar, Lysice – zámecký park.* Rkp. závěrečné zprávy. Uloženo: Archiv odborných posudků a zpráv Archaia Brno, z. ú.

Resumé

Lysice (Bez. Blansko), Nationales Kulturdenkmal Schloß Lysice – Park. Neuzeit. Park. Rettungsgrabung. Die Ausgrabung belegte ursprüngliche Geländeebenen, ältere Konstruktionen im Renaissanceziergarten und Baudetails der Gebäude für die Rebhühnerzucht und den Feigenbäumeanbau.

Obr. 65. Lysice, zámek. Lokalizace sond pod arkádou.

Abb. 65. Lysice, Schloß. Lage der Grabungsschnitte unter der Arkade.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, parc. č. 9, č. p. 91. Novověk. Povidlářská pec. Záchranný výzkum.

V roce 2017 byl odkryt další díl pyrotechnologického zařízení, které se již podařilo částečně prozkoumat při úpravě vjezdu do areálu RD v roce 2011 (Kos 2012). Jeho půdorys naznačuje, že šlo o polní pec s otevřeným předpecím a topeništěm rozděleným středovým soklem na dvě části. Celkem byly od začátku oprav domu odkryty na jeho dvorku tři podobná zařízení určená k vaření povidel, datovaná přibližně do rozmezí 18.–19. století.

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2012: Mokrý-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 53(2), 159–160.

Resumé

Mokrý-Horákov (Kat. Horákov, Bez. Brno-venkov), Hs.- Nr. 91. Neuzeit. Pflaumenmusofen. Rettungsgrabung.

MORAVSKÉ BUDĚJOVICE (OKR. TŘEBÍČ)

Náměstí ČSA, náměstí Míru, parc. č. 4195/2, 6, 7, 4260/1, 4258/1. Vrcholný středověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum na náměstí ČSA probíhal roku 2013 a v roce 2014 na něj navázal výzkum na Náměstí míru. Jedná se o dvě chronologicky odlišné plošné úrovně. Starší z nich spadá do období kultury s moravskou malovanou keramikou (Bartík *et al.* 2014; Bartík, Hoch 2015). Mladší vrstva na náměstí ČSA datovaná rámcově do 13. století obsahovala nejčastěji fragmenty zásobnic, kuchyňské a stolní keramiky či mazanici, železářskou strusku. Jedná se o vrstvu odpadního a zároveň komunikačního charakteru, která pravděpodobně vznikala v nejstarší stavební fázi města. Na třech ze čtyř zkoumaných úseků byly do spodní pravěké vrstvy zahloubeny objekty středověkého či raně novověkého stáří. Z dokladů hmotné kultury získané ze zásypů vzorkovaných objektů lze jmenovat vídeňský fenik Fridricha III. z let 1310–1340. Ve výplních středověkých objektů byly obsaženy nejčastěji fragmenty zásobnic či běžné kuchyňské a stolní keramiky (hrnce, džbány, poháry). Na náměstí Míru byla situace obdobná. Vrcholně středověká vrstva byla zachycena (stejně jako předchozí pravěká) téměř

v celé zkoumané ploše. V jednom místě bylo objeveno otopné zařízení. Jedná se s největší pravděpodobností o relikt menší pece či spíše uzavřeného a kameny vymezeného ohniště. Nejmladší situací je kamenný kanálek s cihlovým dnem směřující od č. p. 32 směrem na západ do náměstí, který lze datovat do období novověku (17.–19. století).

Aleš Hoch, Šimon Kochan

Literatura

Bartík, J., Hoch, A., Vokáč, M. 2014: Novinky k neolitickému/eneolitickému osídlení Moravských Budějovic. In: *International Symposium „Centenary of Jaroslav Palliardi's Neolithic and Aeneolithic Relative Chronology“ and XXXII. conference o neolitu a eneolitu našich zemí = XXXIIIrd conference on the Neolithic and the Aeneolithic our countries. Moravské Budějovice, Monday 15th – Thursday 18th September 2014.* Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové.

Bartík, J., Hoch, A., Vokáč, M. 2016: Lengyel settlement within the built-up area of Moravské Budějovice In: J. Kovárník (ed.): *Centenary of Jaroslav Palliardi's Neolithic and Aeneolithic Relative Chronology (1914-2014).* Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 229–240.

Bartík, J., Hoch, A. 2015: Moravské Budějovice (okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 56(1), 151–152.

Resumé

Moravské Budějovice (Třebíč District), Náměstí ČSA and Náměstí Míru (Squares). Medieval settlement (market), kiln, pottery. Rescue excavation.

MORAVSKÝ KRUMLOV (OKR. ZNOJMO)

Palackého, č. p. 97. Vrcholný středověk, novověk. Město. Zjišťovací sondy.

V roce 2017 před plánovanou rekonstrukcí domu č. p. 97 na Palackého ulici v Moravském Krumlově provedla společnost Archaia Brno, z. ú., zjišťovací sondážní výzkum. Ten měl za cíl ověřit dochování historických konstrukcí a případných středověkých úrovní pod domem (Dejmal 2017).

V rámci sondáže byly pouze ojediněle zachyceny situace předcházející výstavbě dnešní budovy č. p. 97. V jednom případě se patrně jedná o část středověkého až novověkého zvrstvení, které můžeme snad spojit se situací v zázemí měšťanské parcely. Podobně inter-

pretovatelný je relikt starší stavby či stavební úrovně. Sondáž měla ovšem pouze omezený rozsah a do budoucna lze očekávat, že oproti původním předpokladům jsou archeologické terény ve vnitřních parcelách domů při severní straně nádvoří dobře dochovány.

Všechny další výzkumem zachycené konstrukce již souvisí s vývojem dodnes stojící budovy č. p. 97, která vznikla mezi léty 1903–1911. Jsou to jak dvě cihelné patky pod sloupy (s. j. 904 a 905) a cihelný kanálek (s. j. 902), tak maltové lůžko (s. j. 906) s klinkerovou podlahou (s. j. 901), která se nacházela v západní polovině severní místnosti. Následně, snad s časovým hiátem, došlo k vybudování cihelného koryta (s. j. 900).

Takovéto úpravy interiéru (kanálek, klinkerová podlaha, koryto), dobře známe z prostředí budov stájí či chlévů. Kanálky měly za úkol mimo objekt vyvádět močovinu, koryta pak sloužila k napájení, případně k podávání píce. Klinkerová podlaha se právě nejvíce vyskytuje v objektech stájí, kdy tvrdé stání na cihelném povrchu mělo koně navykát na tvrdý povrch cest. Také údržba takovéto dlažby byla praktičtější. Jako stání pro koně či dobytek byla patrně upravena pouze západní část budovy.

Následně došlo ke změně ve využívání sledovaného prostoru. Do severovýchodního rohu dnešní místnosti byla vložena přístavbou s. j. 903 nová místnost, přičemž podle plánu stavebních úprav z 20. let 20. století šlo o kuchyni. To, že šlo o obytný interiér, dokládají i nalezené kvalitní omítky. Přilehlý prostor v severozápadní části dnešní místnosti měl tvořit podle výše zmíněného plánu další pokoj, nicméně vydělení této místnosti, ani podlahovou úroveň se nepodařilo zachytit; pokud tedy nebyla ještě tehdy využívána původní klinkerová podlaha. Obrys místnosti je patrně dochován v rozsahu klinkerové dlažby, která byla v jižní části odstraněna a zbylo po ní jen maltové lůžko (s. j. 906). Za nejmladší aktivity pak můžeme považovat deponování návěžek, které snížily výšku místnosti, a pak následné vybudování lité betonové podlahy.

Miroslav Dejmal

Literatura

Dejmal, M. 2017: *A053/2017 Moravský Krumlov – zámek – sociální byty – sondy. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu.* Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, z. ú.

Resumé

Moravský Krumlov (Bez. Znojmo), Palackého Street Nr. 97. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.